

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/komunizm-system-ludzie/200509,Informacja-o-13-numerze-rocznika-naukowego-Komunizm-system-ludzie-dokumentacja-t.html>
17.05.2024, 23:11

Informacja o 13 numerze rocznika naukowego „Komunizm: system-ludzie-dokumentacja” (termin nadsyłania artykułów: 31 maja 2024 r.)

1-680956

Tematem przewodnim 13. numeru rocznika „Komunizm: system-ludzie-dokumentacja”, który ukaże się w drugiej połowie 2024 r., są „Metamorfozy polskiego komunizmu. Wokół politycznych przesileń i przełomów w latach 1944/1945 - 1990”.

Zapraszamy do zgłaszania artykułów naukowych, których tematyka poświęcona została zwrotom politycznym i przemianom społecznym, a także gospodarczym, postrzeganych przez pryzmat najważniejszych cezur w funkcjonowaniu państwa komunistycznego w Polsce. Proponowana problematyka przełomów społeczno-politycznych w latach 1944/1945–1990 pozwala skupić się na zjawiskach na co dzień niedostrzegalnych, skrywanych przez rządzących pod powierzchnią fasadowego życia politycznego i konstruktów propagandowych, czyli na politycznych rozgrywkach i walkach frakcyjnych w PZPR, marazmie gospodarczym oraz dojrzewaniu społeczeństwa do buntu przeciwko komunistycznej władzy i rzeczywistości.

Cezurą początkową i zarazem pierwszym zwrotem jest ustanowienie rządów PPR na obszarze Polski „lubelskiej” w 1944 r. i na pozostałym obszarze kraju w 1945 r. Istotna zmiana miała miejsce w 1948 r., wraz z powstaniem PZPR i przyśpieszoną stalinizacją systemu w związku z tworzeniem „fundamentów” państwa i społeczeństwa socjalistycznego. Kolejny przełom, proces politycznej odwilży w PRL, trwał kilka lat, a jego gwałtowna erupcja nastąpiła jesienią 1956 r. Po kilkunastu latach, w 1968 r. i w 1970 r., szybko po sobie nastąpiły dwa wstrząsy systemowe, wyznaczające schyłek i koniec rządów

ekipy Władysława Gomułki. W 1976 r., gdy załamała się forsowana przez Edwarda Gierka wizja budowy II Polski, nastąpił kolejny zwrot. Wstrząs z lat 1980–1981 był najgłębszy z dotychczasowych i wyznaczył początek okresu schyłku komunizmu. Ostatni przełom nastąpił w 1989 r. i zakończył się powstaniem niekomunistycznego rządu oraz samolikwidacją PZPR w 1990 r. Przełom z 1989/1990 r. wyznacza cezurę końcową rozważań.

Każdy z przedstawionych powyżej zwrotów politycznych i społecznych, wiodących do mniejszych lub większych metamorfoz systemu, miał swoją dynamikę, związaną najczęściej z reorganizacją ośrodka władzy, reorientacją oficjalnej doktryny PZPR („linii partii”) i podejmowaniem działań propagandowych, najczęściej wiązał się także z buntem społecznym, któremu mogła towarzyszyć podejmowana przez rządzących próba wyznaczenia nowych priorytetów gospodarczych.

Proponowane obszary tematyczne:

- Wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny systemowych przełomów w komunistycznej Polsce
- Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne wstrząsów polityczno-społecznych
- Kryzysy systemu a polityczne przesilenia w centrum władzy
- Prowincjonalne echa zmian politycznych
- Reorientacje w dyskursie propagandowym i ideologicznym
- Społeczna recepcja przemian politycznych i ekonomicznych
- Krótko- i długoterminowe konsekwencje zwrotów
- Przemiana systemowa versus kosmetyczna zmiana

Redakcja przyjmuje wyłącznie teksty wcześniej niepublikowane i zawierające nowe, oryginalne ujęcie tematu.

Publikujemy artykuły w języku polskim oraz angielskim. Limit objętości tekstów wynosi 50 tys. znaków dla artykułów i materiałów źródłowych (z bibliografią, streszczeniem i słowami kluczowymi) oraz 30 tys. znaków dla recenzji i sprawozdań.

Przysyłane artykuły muszą zawierać:

- numer ORCID,
- biogram,
- bibliografię,
- słowa kluczowe,
- streszczenie.

Instrukcja wydawnicza oraz szczegóły dotyczące procesu recenzyjnego dostępne są na stronie: [Komunizm: system-ludzie-dokumentacja](#)

Prosimy o przysyłanie tekstów na adres: redakcja.komunizm@ipn.gov.pl